

Att motverka övergödning av våra kustvatten

– en kommunal aspekt på musselodling

Musslor filtrerar växtplankton ur vattenmassan. Odling och skörd av musslor innebär därför att näringsämnen som kväve och fosfor avlägsnas från havet. Lysekils kommun har beslutat att försöka utnyttja detta i syfte att lösa kväverensningsdelen i sitt största reningsverk.

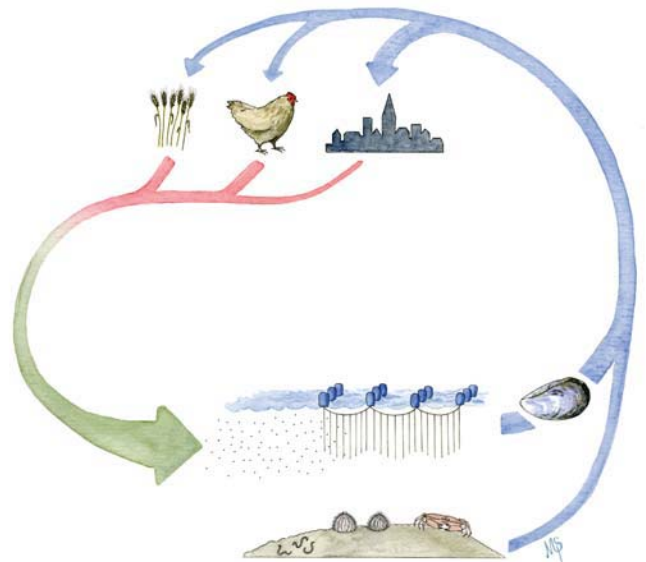
När idén presenterades för kommunen hade man dispens för sitt största reningsverk, Långeviksverket. Trots biologisk och kemisk rening innehöll det utgående vattnet för höga halter av kväve och det var därför nödvändigt att omgående vidta åtgärder vilket skulle betyda en investering på ca 20 miljoner kr. I det läget konstaterade man att med en satsning på musselodling kunde man göra en årlig kostnadsbesparing och dessutom uppnå 100% rening jämfört med konventionell teknik som endast renade till 70%. För kommunen är effektivt utnyttjande av investeringsmedel såväl som driftmedel av stor betydelse.

Intressant möjlighet för näringslivet

Det är sällan man så tydligt ser att en positiv miljöeffekt är grunden för en bred möjlighet till affärsutveckling. Oftast brukar miljöåtgärder ses som en kostnad men här kan vi betrakta det som en intäkt. Att ta tillvara musslorna i ett kretsloppstänkande ger inte bara en positiv miljöeffekt utan också en intressant möjlighet till näringslivsutveckling och sysselsättning i skärgården. Musselnäringsutveckling är beroende av större produktionsvolymer och ökad leveranssäkerhet. I och med beslutet från Lysekils kommun att pröva att byta ut traditionell kväverening i ett av sina reningsverk mot musselodling, ökar produktionsvolymer väsentligt. Även om kommunens beslut att satsa på musselodling fattades utifrån investerings- och driftsekonomi är kretsloppets näringslivs- och sysselsättningsaspekter en viktig del i engagemanget från kommunens sida.

Kommunen ytterst ansvarig

När vi från kommunens sida började sätta oss in i förutsättningarna blev det uppenbart att det var många aspekter som måste beaktas. Vi konstaterade att lagstiftningen inte var anpassad till det här förslaget men efter en del utredningsarbete från juridiska experter och överklaganden från enskilda och organisationer, fick vi i juni 2004 ett tillfälligt tillstånd från länsstyrelsen till 2010. Själva odlingen utlystes genom offentlig upphandling och villkoren gentemot företaget sattes utifrån de villkor som länsstyrelsen givit Lysekils kommun. Det är dock kommunen som är ytterst ansvarig att villkoren efterlevs.



Musslor i ett kretsloppstänkande. Bild Maj Persson, Kristinebergs Marina Forskningsstation

Förhoppning om odling på fler ställen

De planerade musselodlingarna kommer att ligga några kilometer norr om reningsverket och skall enligt villkoren ha ett kväveborttag på minst 39 ton per år. Detta motsvarar skörd av cirka 3 500 ton musslor. Dessutom skall enligt villkoren ett antal andra undersökningar göras. För att verifiera att vattenområdena runt odlingarna uppfyller kriterierna för god ekologisk status skall man undersöka påverkan på den lokala havsmiljön. Man skall även redovisa intressekonflikter med till exempel friluftsliv och yrkesmässigt fiske och genomföra en mikrobiologisk riskanalys. Det är kommunens förhoppning att när utvärderingen är klar 2010, metoden med odling av musslor skall ge sådana fördelar för miljön och samhället i stort att den kan användas på fler ställen utmed våra kuster.

Mer information

Vill du veta mer om projektet? Kontakta David Andersson, VA-chef i Lysekils kommun eller Odd Lindahl eller Sven Kollberg, båda Kristinebergs Marina Forskningsstation

TEXT Kerstin Hindrum, fd näringslivssekreterare/skärgårdsutvecklare i Lysekils kommun